

IL - En tarmsjukdom hos Lundehundar

Lundehunden är en frisk ras

Lundehunden beskrivs som en frisk hund. Hälsoproblem och sjukdomar som drabbar andra raser är Lundehundar vanligtvis förskonade ifrån. Däremot finns det en allvarlig mag- och tarmsjukdom som förkortas IL (intestinal lymfangiectasi) och som drabbar Lundehundar i högre grad än andra raser. I de dokument som är skrivna om IL står det att ca 10 % av alla Lundehundar drabbas av sjukdomen. En del menar att det är betydligt fler än så, medan andra hävdar att de aldrig har haft IL på sina hundar, trots många år och ibland flera generationer med rasen.

Vad innebär IL?

IL innebär deformerade lymkärl i tarmen. Dessa gör det svårt för lymfvätskan att transporteras vidare i blodbanan och den läcker istället ut i kroppen. Lymfvätskan innehåller förutom vätska och slaggämnen, även proteiner, vita blodkroppar och fetter som ska vidare till cellerna. När dessa läcker ut i tarmen leder det till proteinförluster, ödem och vätskebildningar i kroppens hålrum. När proteinförlusterna överstiger leverns förmåga att bilda nya proteiner, uppstår hypoalbuminemia. Detta innebär att nivån av albumin i blodet blir för lågt, vilket är ett allvarligt tillstånd. Om hunden inte får rätt behandling kan den dö av detta.

För att hindra ödembildningar behöver man ge dessa hundar en strikt fettfattig kost under det akuta sjukdomsförloppet. Man behöver också kompensera för proteinförlusterna och andra näringsbrister som uppstår i samband med detta. Även fett behöver tillsättas kosten och man har funnit att MCT-olja (kokosfett) till största del tas upp direkt via magsäcken utan att belasta de skadade lymfkärlen i tarmen. Därför är MCT-oljan ett viktigt tillskott i behandlingen av IL. MCT-olja ingår för övrigt i behandlingen av IL för människor.

Forskning på IL

Forskare har funnit två gener som kan vara kopplade till IL. Undersökningen är gjord på 12 hundar varav 7 av dessa hade IL och 5 hade inte IL. Tre av de hundar man undersökte hade inte denna gen, ändå drabbades två av dem av IL. Det har alltså varit svårt att ringa in den faktiska genen/generna. Mer forskning behövs och fler hundar behöver delta för att man ska kunna finna mer exakta resultat. Uppenbart är ändå att det finns en genetisk svaghet hos Lundehundar för IL, eftersom flera hundar i rasen drabbas.

En viktig del i forskningen har varit att ta reda på hur lymfkärlen hos friska Lundehundar ser ut. Om de är defekta redan från början eller om de blir defekta senare i livet. Alltså om hundarna föds med IL eller om sjukdomen bryter ut pga någon yttre eller inre faktor senare i livet. För att ta reda på det

har det startats ett kapselprojekt där ett antal hundar har fått svälja en kamera som filmar insidan av tarmen. Kameran har sedan kommit ut den naturliga vägen varpå filmerna har kunnat analyserats. Jag har ännu inte sett något resultat av detta.

Om det visar sig att lymfkärlen är normala kan man inte säga att IL är en medfödd defekt. Om lymfkärlen visar sig vara deformerade kan man ändå inte säga att IL är en medfödd defekt, eftersom sjukdomen kan ha uppstått senare i livet. Kapselprojektet är ändå tänkt att ge en viktig vägledning för fortsatta studier och handlingsalternativ.

Vad utlöser IL?

Om IL är förvärvad, vad är det då som utlöser sjukdomen? Här finns olika uppfattningar. En del hävdar att fett utlöser IL, andra att stress gör det och många att båda faktorerna spelar in. Att fett inte kan transporteras vidare i deformerade lymfkärl vet vi, men inte vad som orsakar de deformerade lymfkärlen från början. Att stress kan försvåra ett sjukdomstillstånd vet vi också, men inte på vilket sätt stresshormoner skulle kunna deformera lymfkärl. Tydligt är att varken fett eller stress orsakar IL, men att dessa tillstånd förvärrar sjukdomsbilden på hundar som har IL.

Eftersom IL har ökat dramatiskt under senare år och det genetiska underlaget förändras mycket långsamt, ser jag det som viktigt att titta på vad i hundarnas miljö som har förändrats mest. Då kommer jag osökt till kostfrågan. Från att ha levt på animaliska proteiner och fetter i tusentals år, utfordras många Lundehundar idag med spannmål som innehåller stora mängder kolhydrater. Kolhydrater omvandlas till sockerarter (glukos, stärkelse) och irriterar tarmslemhinnan med sin klistriga konsistens. En del spannmål innehåller också gluten som orsakar irritationer på mag- och tarmslemhinnan. Dessutom tillkommer en mängd tillsatser som vi inte vet hur de påverkar våra hundar på sikt.

Med tanke på alla onaturliga ämnen och tillsatser våra hundar får i sig med den moderna kosten skulle den kunna innehålla ämnen som aktiverar kroppens immunförsvar att angripa lymfkärlen i tarmen på likande sätt som gluten aktiverar kroppens immunförsvar att angripa tarmslemhinnan. Detta är förstås en hypotetisk frågeställning och sannolikt är det många flera faktorer som påverkar om hundar får IL.

Oavsett vilken utgångspunkt eller bakgrund vi har är kostfrågan viktig att ta hänsyn till när vi arbetar för friskare hundar. Den är så grundläggande att det blir omöjligt att komma i mål med vårt syfte om friska och livskraftiga hundar om vi inte låter denna också få utrymme i debatten.